

Kulturarven i lokalmiljøet

STEDSUTVIKLING

BARN OG UNGE

MEDVIRKNING

MUSEUM

KULTURMILJØET ASTADDALEN PÅ NORDMØRE

Lokalt kulturarbeid er i stor grad avhengig av ildsjeler og evnen til å motivere til og delta i dugnadsarbeid. I Astaddalen arbeidet Nordmøre Museum etter en slags «næringshage-modell» der regionkonservatoren var «gartner». Utfordringen var å se hvordan ulike aktører som på hver sin måte arbeider med skjøtsel, formidling og forvaltning av kulturmiljøet i Astaddalen, sammen kan bidra til å øke engasjementet og kompetansen i kommunen.

Astaddalen var Gjemnes kommunes valgte kulturminne ved Kulturminnestafetten i 1997. Fylkeskonservator, fylkesarkeolog, Nordmøre og Romsdal friluftsråd, Batnfyord bygdelag, Gjemnes historie- og museums- lag, grunneiere og beboere i et nytt boligfelt er alle med i samarbeidet om stedsutvikling i Astaddalen. Arbeidet er basert på eksisterende gamle hus, anlegg og andre kulturminner. Det blir også drevet friluftsskole med åtte gapahuker for elevene på barnetrinnet.

Fra å være et tradisjonelt landbruksområde, er dalen tatt i bruk til fritids- og rekreasjonsformål. Kulturminner og installasjoner ligger tett; fra naustrekka med en halvannen meter bred gangveg, bade- plass og Kapteinsgården med tufter etter vad- melsstampe, bad- stue og sagbruk ved fjorden, via gravhauger og gårdssag, flere generasjoner riks- veg med bruer, til kverner, potetko- kerer og sommer- fjøs øverst. I elve-

Foto: Nordmøre museum

Pilotprosjektene er en del av Riksantikvarens satsing i årene 2002-04 for å få eksempler på godt kulturminnearbeid i kommunene. Målene med prosjek- tene har vært:

- ♦ å utvikle et godt samarbeid mellom ulike aktører lokalt for å få mer kunnskap om kulturminner og kulturmiljø, og forvaltning av disse og
- ♦ å bruke samarbeids- modellene til å bygge opp kunnskapsmiljø som er mest mulig robuste på lang sikt.

KONTAKTPERSONER HOS

RIKSANTIKVAREN:

Sissel Carlstrøm og

Kari Vartdal Opsvik

Tlf.: 22 94 04 00

www.riksantikvaren.no

Foto: Nordmøre museum

dalen er det kulper og murer etter mange kvernhus, som er behørig registrert. Den gamle kirkevegen gikk over fjellet her.

Prosjektet har handlet mye om at Nordmøre Museum har hjulpet kommunens énmannsbetjente kulturadministrasjon i arbeidet med å motivere lokale aktører til samarbeid og handling. Av konkrete fysiske resultater kan nevnes at speiderne har satt opp et felles sanitærbygg med wc, velforeningen har bygd gangbru over elva (som også gir området tilgjengelighet til 40 parkeringsplasser), bygdelaget har lagt til rette badeplass med atkomst for rullestoler, gjestekai er under fundamentering og skoleelever er med på laftedugnaden sammen med museumslaget. Når kopien av kvernhuset er på plass ved siden av det gamle, skal alle lære å male korn. Natursti langs det idylliske elevløpet skal ryddes. Batnfjord skole har laget et skuespill «Tidene møtes i Barknafjordir»; ei forestilling fra lokal vikingtid der noe av handlingen foregår nettopp på Astad. Overskuddet fra en oppseting av forestillingen gikk til klassetur til Borg vikingleirskole. Kommunen har utgitt bygdebok for området.

Kulturminnevandringer er gjennomført, likeledes speiderleir med 100 deltakere. Skolen har lang tradisjon i å bruke aktivitetene i «Nettverk for Miljølære», og mange prosjekter står i kø, som kartfesting av kulturminner, fotoinnsamling, restaurering av gammel steinbru, skjøtsel av gravhauger, gjenoppseting av et sommerfjøs, flere turveger og gangveg til Batnfjordsøra. Det store ønsket er et stort, nytt naust til kombinert geitbåtutstilling og aktiviteter for sjøspeidere og skole.

Finansiering av de tiltakene har kommet fra kommunen, spillemidlene, Nordmøre og Romsdal friluftsråd, fylkeskommunen og STILK (landbruksmidler), men fortsatt venter flere av tiltakene på finansiering. Ved siden av mobilisering til dugnad er økonomi selvsagt den store begrensende faktor for hva man kan få til, men arbeidet er så mye morsommere når man er flere om det.

KONTAKTPERSON VED NORDMØRE MUSEUM:

Odd Williamsen, odd@nordmore.museum.no

KONTAKTPERSON I GJEMNES KOMMUNE:

Olav Nilssen, olav.nilssen@gjemnes.kommune.no

Lenker: www.miljolare.no